

ærede Ordfører, at han ansaae det ufornødent, da Loven i sig selv var tydelig og klar nok, eftersom den utvivlsomt paalægger Eierne at udrede de vedkommende Udgifter. Han tilføiede fremdeles, at dersom det var min Hensigt at gjøre en Indskrænkning i de fremtidige Overdragelser, saa maatte han ansee Bestemmelsen for farlig. Dette har imidlertid ingenlunde været min Hensigt, og jeg har derfor, som sagt, forandret mit Forslag, for at der ikke skulde opstaae nogen Betænkelse enten hos den ærede Ordfører eller hos nogen af Thingets øvrige ærede Medlemmer. Jeg lytter ofte til hvad den meget lærde ærede 3die Landskingsmand for 5te Kreds (F. Nielsen) udtaler, og denne Gang har jeg gjort det med særdeles Opmærksomhed, saameget mere som han, saavidt jeg kunde forstaae, lagde moralske Grundsætninger til Grund for sine Udtalelser; men jeg skal ikke nægte, at jeg ved nærmere at høre hans Udtalelser, maa betragte det Resultat, han kom til, som en Selvmobsigelse, som Noget, hvori der ikke er Consequents. Jeg troede virkelig først, at jeg havde misforstaaet ham og opfattet ham urigtigt, men efterat jeg har seet Rigsdagstidenden, seer jeg dog, at dette ikke har været Tilfældet. Den ærede Landskingsmand gik ud fra, hvad der ogsaa var meget rigtigt, at Lovforslaget saavel som Udvalget havde opfattet Sagen saaledes, at det var udtrykkeligt sagt, at denne Rigning efter Taxationsværdien skulde paahvile Eierne. Den ærede Landskingsmand udvillede det langt klarere og tydeligere, end jeg kunde gjøre det, at det netop maatte være i Eiernes Interesse, at Anstaltelsen af disse Brandsikkerhedsanstalter, Slukningsredskaber og Sligt fandt Sted. Den ærede Landskingsmand gik endog videre, end jeg vilde have gjort, thi han udtalte, at, naar man seer hen til, hvorledes Godeiserne have forhøiet Fæsteafgiften og andre Afgifter, maatte det betragtes som meget billigt. Det er netop dette „billigt“, som jeg hentydede til, da jeg sagde, at han havde støttet sig paa moralske Grundsætninger. Uagtet nu saaledes det, den ærede Landskingsmand anførte, syntes at tale til Anbefaling for mit Forslag, kom han ikke desto mindre til det Resultat at udtale sig derimod og sige, at det vilde være at gaae altfor vidt. Jeg kan paa ingen Maade betragte

det som noget Indgreb i Contractsfriheden eller som noget Brud paa Contracter, saaledes som den ærede Landskingsmand meente; men hvis det virkelig skulde være, hvad det ikke er, et Brud paa Contracter fra Lovgivningsmagtens Side, saa er der skeet et saadant Brud ved flere Leiligheder, saaledes navnlig ved Hartforns-egaliseringen, ligesom man ogsaa kan nævne flere Love, der bestemme, at den største Quotabeel skal falde paa Eierne. Jeg skal f. Ex. nævne den Lov, som blev vedtagen om Landvæsen-commissionernes Sammensætning og deres Forhold. Der blev der givet den Bestemmelse, at Eierne havde at udrede det større Beløb med Forbehold at faae 4 pCt. af Summen af Brugerne. Nu antager imidlertid den ærede Landskingsmand, at med Hensyn til disse Sager var der noget ganske Særegent, men jeg troer ogsaa, at her er noget meget Særegent, naar man kan tage en Byrde fra nogle visse større Besiddere og kaste den over paa Communen og de mindre Besiddere. Den ærede Landskingsmand satte et andet Spørgsmaal i Forbindelse hermed, som samtidigt var til Behandling, nemlig om Hovedgaardsprøiterne. Den ærede Landskingsmand sagde, at han maatte indrømme, at der ikke var noget udtrykkeligt Tilsagn i Lovgivningen desangaaende, og at, naar der var noget, saa var det saa svagt og vagt, at man ikke kunde støtte sig dertil. Spørgsmaalet var derfor: Hvad er retfærdigt? Det var nu atter en moralsk Grundsætning. Han kom da til det Resultat, at det vilde være urigtigt, hvis Hovedgaardseierne ikke blev fritagne for denne Byrde, og han udtalte ligefrem i denne Anledning, at han ikke hvede nogen Lighedsbestræbelse, som gik ud paa, at de, som hidtil havde været mere begunstigede end vi, skulde ikke have større Rettigheder, naar man ikke tillige sagde, at de skulle heller ikke have større Byrder end vi. Jeg er fuldkommen enig i denne Anskuelse, og jeg vilde ønske, naar vi en anden Gang mødes her, og hvis det blev Tilfældet, at der blev Tale om andre Afsløsnings-spørgsmaal, f. Ex. om Tiendens Rigeliggjørelse, at vi da turde gjøre os Haab om, at den ærede Landskingsmand kraftigt vilde støtte et Forslag i den Retning, uden Hensyn til nogen Godtgjørelse. Jeg skal ikke trætte det ærede Thing med videre at gaae ind paa at motivere mit